

AKSH előzetes számításai szerint 1993-ban Magyarország bruttó hazai terméke 3502,6 milliárd forint volt. Ez az összeg egy főre vetítve 340 ezer forintot, az MNB évi átlagos valutaárfolyamán számítva 3700 USD-t jelent.

Reálértéken, 1991-es áron számítva a magyar gazdaság teljesítménye 1993-ban 2,3 százalékkal csökkent. A csökkenést keresleti oldalról elsősorban az erősen negatív külkereskedelmi egyenleg magyarázza. 1993-ban az export volumene közel 12 százalékkal csökkent, az import nagyobb, 19 százalékos emelkedése mellett. Ezzel szemben összességében nőtt a belföldi kereslet. A belföldi felhasználás számottevő növekedésének két fontosabb tényezője a készletfelhalmozás és az államháztartás közösségi fogyasztási célú kiadásai. Utóbbi növekménynek elsősorban az orosz haditechnikai szállítások folyó áron 100 milliárdot meghaladó összege a magyarázata. Stagnált a beruházás (állókészlet-felhalmozás) és szerény mértékben, 1,4 százalékkal nőtt a háztartások fogyasztása.

1993-ban a belföldi fogyasztás – a csökkenő termelés ellenére – érzékelhetően emelkedett. Ennek következtében a fogyasztás-felhalmozás aránya az 1991-es 80–20 százalékos arányról 1993-ban 2 százalékkal eltolódott, a felhalmozás rovására.

A kínálati oldalra jellemző a vállalati termelés visszaesése. A feldolgozóipar, a kereskedelem és a gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatások kivételével csökkent a piacra termelő ágazatok által előállított hozzáadott érték. Az elmúlt években kialakult tendenciák folytatásaként továbbra is emelkedik a kisvállalkozások részesedése a kibocsátásban és a hozzáadott értékben. A feldolgozóiparban és a kereskedelemben is csak szerény – 1-2 százalékos – növekedés mutatható ki. Ugyanakkor az előző évi szinten

maradt a – jórészt belföldi fogyasztásra termelő – nem piaci szolgáltató ágazatok teljesítménye.

A jövedelemfolyamatok statisztikai elemzésének külön hangsúlyt ad az a körülmény, hogy a KSH most először közöl adatokat az ENSZ új nemzeti számlarendszere (1993-as SNA) szerint, és e változás erősen érinti a jövedelem-elosztás és a főbb jövedelmi kategóriák értelmezését.

A háztartások jövedelmi folyamatai az elmúlt két évben meglehetősen szélsőséges képet mutatnak. 1992-ben és 1993-ban egyaránt csökkent a háztartások rendelkezésre álló jövedelme, a csökkenés mértéke 1993-ban érezhetően na-

Nemzeti számlák

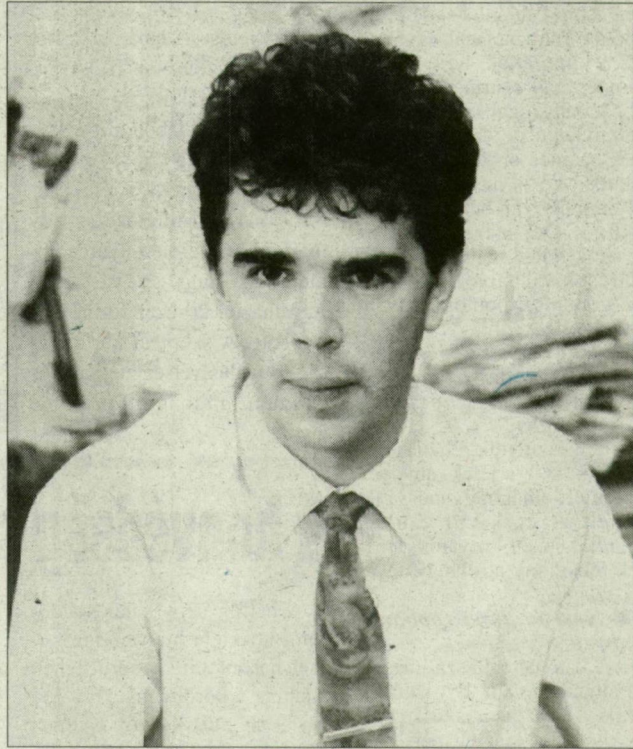
gyobb, 6 százalék körüli volt, szemben a megelőző évi 2 százalékkal. A jövedelemforrások közül 1992-ben a bérek és keresetek 8,5 százalékkal estek vissza, viszont jelentős többletforrást jelentett a kisvállalkozói jövedelmek növekedése, és a tulajdonosi jövedelmek között elszámolt kamatbevételek. 1993-ban a bérek és keresetek – az előző évihez viszonyítva mérsékelt – csökkenését nem tudta ellensúlyozni a kisvállalkozói jövedelmek visszafogottabb dinamizmusa, miközben a kamatlábak jelentős csökkenése hatására felére csökkentek a háztartások pénzügyi befektetéseiből származó tulajdonosi jövedelmek. A csökkenő jövedelmek és a növekvő fogyasztás eredőjeként drasztikusan – 1991–93 között közel a felére – visszaesett a lakossági megtakarítások szintje. Ebből következően év két év alatt a harmadára szűkült a háztartások nettó hitelnyújtása, azaz hozzájárulása a vállalati felhalmozás és költségvetési hiány finanszírozásához.

1993 novemberében a Magyar Közgazdasági Társaság a Figyelő című gazdasági hetilapban megjelentetett egy három témából álló jelígyes pályázatot. Dr. Szigeti Zsolt „Az iparvédelem piactudományban elfogadott eszközei. Tanulmányok Magyarország számára” címmel készítette el tanulmányát. A neves szakértőkből álló bizottság az ő pályamunkáját találta a legjobbnak. A bírálók meglepődtek, amikor közölte, hogy jogi végzettséggel rendelkezik, és ügyvédként, valamint egyetemi oktatóként dolgozik Szegeden. Ügyvédként még senki nem nyert ilyen közigazdasági tárgyú pályázatot. Az ünnepélyes díjátadás júliusban, a Közgazdasági Vándorgyűlés debreceni konferenciáján volt.

– Harmincéves vagyok, a középiskolát a Ságvári Endre Gimnáziumban végeztem, majd többéves kihagyás után a JATE Állam- és Jogtudományi Karán folytattam tanulmányaimat, ahol 1991-ben szereztem diplomát. Ezt követően jogtanácsosi munkaközösségben dolgoztam, majd a Délvilág Kiadó Rt.-nél igazgatói tisztséget töltöttem be. 1993-ban egyetemi oktatói állást vállaltam a JATE Állam- és Jogtudományi Karán, emellett 1994 áprilisától a 6. sz. ügyvédi irodában dolgozom ügyvédként. Munkám mellett jelenleg is tanulok, a szolnoki Gazdasági és Kereskedelmi Főiskola kihelyezett szegedi tagozatán vállalkozási és marketingmenedzser szakközgazdász másoddiplomás képzésén veszek részt, ez év szeptemberétől pedig az ELTE Jogi Továbbképző Intézet külkereskedelmi szakjogás felsőfokú képesítést adó tanfolyamára jelentkeztem.

● Jogász, közigazdasági babérokkal

Lízingszerződéstől az iparvédelemig

Fotó: Nagy László

Dr. Szigeti Zsolt: Megleptem a bírálókat

● **A jogászok nem szeretnek számolni, a közigazdaságtanban pedig ez elengedhetetlen.**

– 1990-ben diplomamunkámat egy akkor még igencsak újdonságnak számító témáról, a lízingszerződés kérdéseiről írtam. Az egyetemen a polgári jogot, a társasági jogot és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogát oktatom. A szakosság és a jog elválaszthatatlan egymástól, hiszen a gazdasági

folyamatok igényelnek jogi szabályozást, de jogi szabályozók is jelentősen befolyásolnak gazdasági folyamatokat. A kölcsönhatás nagyon jelentős, ezért véleményem szerint a jogi tudást ebben a témakörben mélyebb közigazdasági és marketing-ismeretekkel kell kiegészíteni. Így a cégeket, vállalkozásokat képviselő jogászok sokkal hatékonyabban tudják megbízói jogi és üzleti érdekeit képviselni.

K. A.

Price Waterhouse

A budapesti irodapiacra 1992-ben és 1993-ban évente 45 ezer négyzetméter körüli új szabad terület jelent meg. A Price Waterhouse (PW) vá-

rakozásai szerint az idén és jövőre a kereslet ennek megfelelő lesz, sőt a kevés új építkezés miatt felülmúlja majd a kínálatot. A cég szerint 1994-

ben 47 ezer négyzetméter, majd 1995–96 során további 93 ezer négyzetméter a potenciális szabad terület. A legtöbb javasolt beruházásra azonban még nincs anyagi fedezet.

Magyar védjegy – európai minőség?

Más lenne persze a helyzet akkor, ha itthon is létezne megbízható védjegy, amely garantálná, hogy a magyar termék valóban csak a külsőben különbözik import testvérétől. Az – azóta megszüntetett – Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma és a Földművelésügyi Minisztérium védjegy kiadását határozta el.

A Rendszeresen Ellenőrzött Kiváló Magyar Termék címet először élelmiszeripari cikkek nyerhetik el, tekintettel arra, hogy a nemzeti termék ötödét, az export negyedét ez a szektor állítja elő. A védjegy célja, hogy kiemelje a hazai élelmiszerek közül azokat, amelyek minden szempontból kiválóak, megteremtse a védjegy hitelt, s ennek révén javítsa az azt viselő termék piaci pozícióját. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a védjegy elősegítheti a magyar termékek exportképességét.

A szakértők kidolgozták azt a követelményrendszert, melynek teljesítésével a védjegyet viselheti a termék. A minőségügyi laboratóriumok és a bíráló bizottság megvizsgálja a termék műszaki mutatóit, a minőségbiztosítási rendszert, a környezetvédelmi előírások teljesítését, a csomagolást, s ezek ismeretében döntenek a védjegy használatáról. A termékeket nem egymással összehasonlítva, hanem egyénileg, úgynevezett ideálistízzel vizsgálják. A gyártók egyúttal vállalják, hogy a bíráló bizottság véletlenszerű utóellenőrzésen győződjön meg a védjegyet viselő termék változatlan minőségéről. Az ellenőrzésre évente kétszer kerül sor, egyszer a gyártóhelyen, egyszer pedig

Az importliberalizáció bevezetésével szinte egyidős az újkori „védd a hazait” mozgalom. Termelők, kereskedők, hivatalok buzdítják a fogyasztókat arra, hogy ne a külföldi, inkább a magyar terméket vásárolják. Persze addig, amíg egy-egy világmárka önmagában garancia a jó minőségre, a magyar esetében viszont szakbancok vásárol az ember, a hazait védő kampányok aligha lehetnek sikeresek.

üzletből visszavásárolva. A védjegy viselésére három évre adhatna jogot a bizottság.

A védjegyért önkéntes alapon folyamodhatnak a gyártók, pályázhatnak azok a Magyarországon bejegyzett élelmiszer és szeszszesital előállító vállalatok, amelyek termékének értékében legalább 51 százalék a magyar teljesítmény, minősége megfelel a magyar és az Európai Unió előírásainak, s legalább egy jellemzőjükben kiemelkedő nyújtanak, amelyek csomagolása anyagban, technológiában, esztétikumában kiemelkedő, amelyek nem környezetszennyezők, amelyek minőségbiztosítási rendszere garanciát nyújt az állandó minőségre.

A védjegy bevezetésétől a hazai termékek védelme mellett a fogyasztói érdekvédelem erősödését, a fogyasztási kultúra javítását is remélik a kezdeményezők.

Keczer

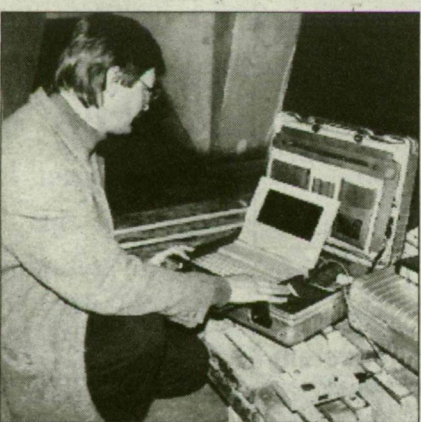
● Feljövőben a felvonóvizsgálat

Huszonnyolcezer lift országa

A titok abban rejlett, hogy a TÜV Bayern, a világ egyik legnagyobb minőségvizsgáló intézete a magyar partnerrel profilját is bővítette, ugyanis eddig nem foglalkozott építőipari minőségellenőrzéssel. A magyar építőipari cégek ezek után már itthon szerezhetnek termékeiknek az európai piacon való megjelenéshez elengedhetetlenül szükséges minősítést. Akarjuk, nem akarjuk, ma ez határozza meg egy-egy termék eladhatóságát. Igazodunk az európai szabványokhoz, és lassacskán átvesszük a mércehez tartozó különféle minőségbiztosítási vizsgálati, ellenőrzési módszereket is. Ely ilyen „európai” ellenőrzési módszerek lehetővé teszik a közelmúltban a Budapesti Műszaki Egyetemen. Az ÉMI-TÜV Bayern itt mutatta be a felvonóellenőrzés korszerű, liftkímélő technikáját.

Milyen most ez az eljárás? A magyarországi liftállományt – mind a huszonnyolcezer – évente egyszer-kétszer ellenőrizni kell. Valahogy úgy, mint az autókknak, műszaki bizonyítványt kell szereznünk, hiszen több millió ember közlekedik a liftekkel is. A vizsgálat – hogy a hasonlatnál maradjunk – olyasféle, mintha a KPM-nél a Ladát próbaképp a falnak vezetnék: ha ütközne, akkor mi lenne? Ez a lifteknél ilyen életszerűen zajlik. Például az egyik legfontosabb védőberendezést, a zuhanásigától úgy próbálják ki, hogy a liftet megrakják a megadott terheléssel, öntöttvas-súlyokkal, vagy éppen cementeszsákokkal, aztán lezuhintják, mintha a kötél elszakadt volna.

Az új vizsgálat nem terheli meg az amúgy is lestrapált lifteket, az okos beren-

Számítógéppel. Cementeszsák helyett

Mindjárt minőségében is más volt a megszokottnál a német-magyar minőségvizsgáló-ellenőrző vegyes vállalat színrelépése tavaly szeptemberben. Az ÉMI-TÜV Bayern megalakulásakor ugyanis nemhogy embereket bocsátott volna el, de új munkahelyeket is teremtett.

dezés a számítógépet hívja segítségül. A TÜV Bayern világszabadalma ugyanis kilencvenézer hagyományos liftmérési eredményt használ fel hasonlítás alapként. Ennek alaposságáról győződhetünk meg mi is a műegyetem szakembereivel együtt, amikor az egyetem felvonójánál egymás

mellett, egyszerre végezték el a hagyományos és az új technikájú mérést. Mi sem bizonyítja jobban a dolog fontosságát, mint az, hogy az ÉMI-TÜV Kft. igazgatója, Makovsky Máriusz személyesen vezette a vizsgálatot, az egyetem rektora, dr. Michelberger Pál pedig figyelmeztetett ki az eseményt. Nem hiányzott a vizsgázó felvonó, a Schindler cég magyarországi vezetője, dr. Münich János sem. A számítógépes ADIAS-rendszer persze nemigen jött zavarba, rendre azonos eredményeket mutatott, mint az életszerű, ámde a liftet igencsak igénybe vevő régi vizsgálati szisztéma. Ráadásul az ADIASYSTEM nem is drágább a hagyományos cementeszsákos technikánál, viszont vizsgálható még vele az oly fontos indítási, gyorsulás-fékezési lassulás, kipróbálhatók az ütközők is, ráadásul nem „fárasztja” a vizsgálatokkal a liftet.

A felvonók ugyanis a gyártás során már egyszer túlestek egy igazi „agyonvizsgálaton”. A minőségvizsgálati előírásoknak megfelelően, a matematikai véletlenszerűséget segítségül hívva, egy-egy fontosabb darabjuk valóban a törésig lett terhelve. Ezek az adatok ismertek, ezt is fel tudja használni az ADIAS. Miután Magyarország több mint 30 éve vesz részt felvonó export-importban, illetve külföldi felvonócégek leányvállalatai működnek az országban, ideje a modern liftekhez illő vizsgálati rendszerek bevezetése. Ami – ahogy az nálunk lenni szokott – nemigen megy gyorsan. A műegyetemi összehasonlító vizsgálatot megelőzően, majd másfél évig próbálkoztak az újdonság bevezetésének engedélyezésével. Talán most nagyobb az esély átjutni a bürokrácia útvesztőin, hiszen a BME professzoraitól kezdve, a vizsgálaton jelenlévő összes szakember meglehetősen nyugtázta a pozitív eredményt. Mi hiányozhat még?